

סקר מיוחד על מערכת החינוך

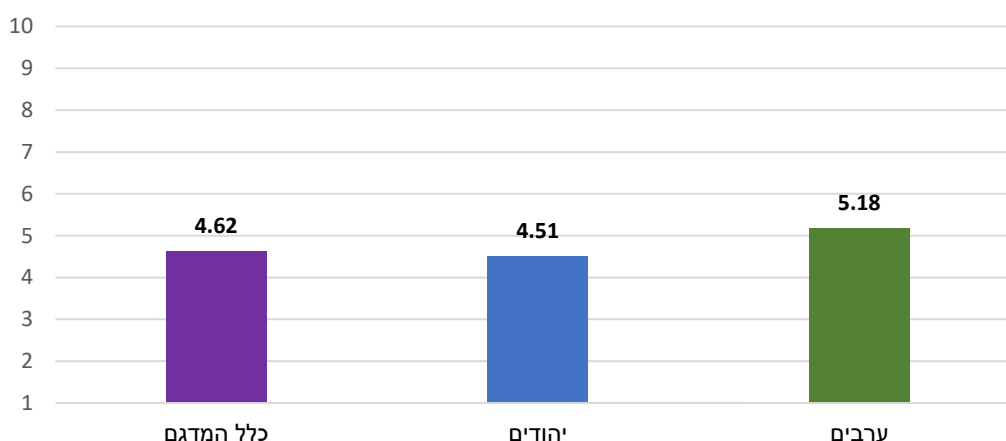
פרופ' תמר הרמן וד"ר אור ענבי

לקראת מועד פתיחת שנת הלימודים וסכסוך העבודה עם ארגוני המורים בדקנו את עמדות הציבור לגבי הבטים מסוימים של המערכת.

ציונים למערכת החינוך ולשרת החינוך

ביקשנו מהמראיינים לתת ציון למערכת החינוך על סולם שבין 1=לא טובה בכלל ל-10=מצוין. הציון הממוצע לכלל המדגם שהתקבל בסקר הוא 4.62, כלומר "לא עובר" ואפילו "נכשל". ממצא מעניין הוא שבקרב המראיינים הערבים, הציון הממוצע היה גבוה יותר מאשר בקרב המראיינים היהודים, וזאת למרות שמערכת החינוך הערבית מקבלת משאבים פחותים וההישגים של התלמידים בה הם בממוצע נמוכים יותר.

ציונים ממוצעים למערכת החינוך על סולם שבין 1=לא טובה בכלל ו-10=מצוינת (%) כלל המדגם, יהודים וערבים)

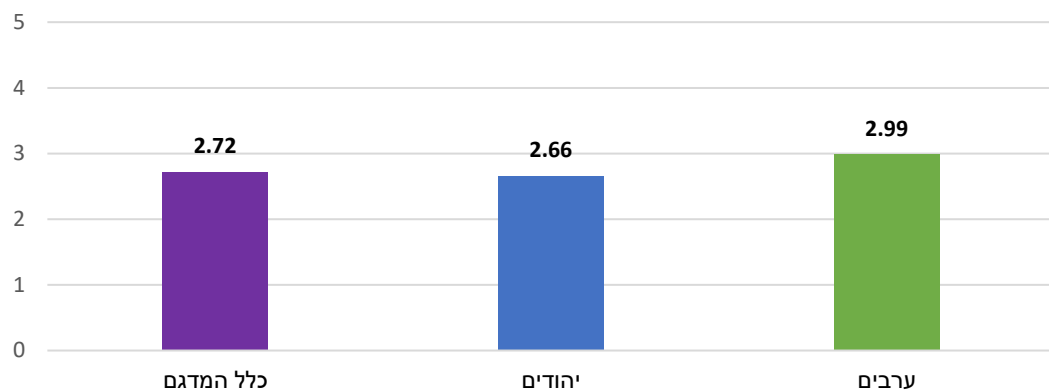

פילוח של המדגמים הצביע על כך שהשונויות בין קבוצות המשנה היא קטנה מאוד, למעט פילוח היהודים לפי מיקום עצמי על הרצף חרדים-חילונים שם נמצא כי הציון בנותנים החרדים למערכת החינוך הוא במובהק נמוך מאשר השאר:

חילונים	מסורתיים לא-דתיים	מסורתיים דתיים	דתיים	חרדים	
4.68	4.57	4.95	4.56	3.11	ציון ממוצע למערכת החינוך

שאלנו שאלה דומה לגבי שרת החינוך, ד"ר יפעת שאשא-ביטון: "על סולם שבין 1=גרוע ל-5=מצוין, איזה ציון היית נותן לשרת החינוך, יפעת שאשא ביטון, על תפקודה בסכסוך הנוכחי בין הסתדרות המורים לבין משרד האוצר?" גם לגבי השרה מצאנו שהיא אינה עומדת במבחן הציפיות הציבורי להתנהלות במסגרת סכסוך העבודה הזה. הציון הממוצע שקיבלה בכל המדגם הוא גם כן נכשל - 2.72 בלבד, וההבדלים בין קבוצות המשנה השונות הם קטנים מאוד.

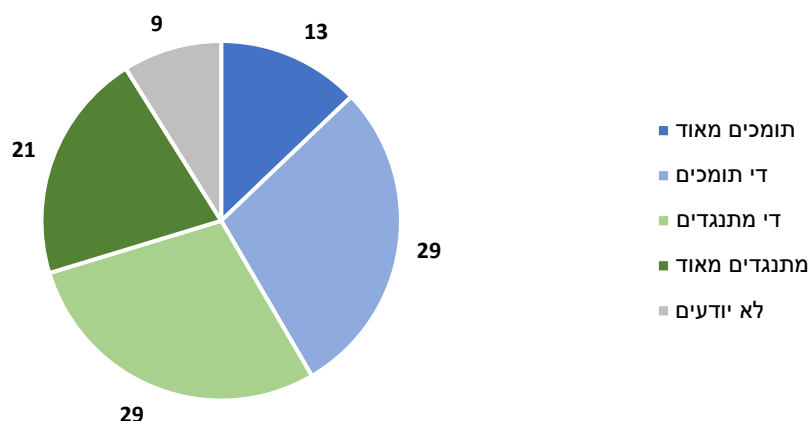
על סולם שבין 1=גרוע ל-5=מצוין, איזה ציון היית נותן לשרת החינוך, יפעת שאשא ביטון, על תפקודה בסכסוך הנוכחי בין הסתדרות המורים לבין משרד האוצר?

הקמת בתי ספר פרטיים?

הציון הנמוך שמעניק הציבור למערכת החינוך מעלה את השאלה האם לא הגיעה העת לאפשר הקמה של בתי ספר פרטיים בישראל. שאלנו: "האם אתה תומך או מתנגד להקמת בתי ספר פרטיים בישראל, כדי שמי שיוכל ויהיה מוכן לשלם יקבל עבור ילדיו חינוך טוב יותר או מתאים יותר בעיניו מבחינה ערכית?" הציבור, כך מתברר, חלוק בשאלה זו כאשר בכלל המדגם הכף נוטה במידה מסוימת לזכות המתנגדים למהלך כזה של הפרטה.

"האם אתה תומך או מתנגד להקמת בתי ספר פרטיים בישראל, כדי שמי שיוכל ויהיה מוכן לשלם יקבל עבור ילדיו חינוך טוב יותר או מתאים יותר בעיניו מבחינה ערכית?" (% כלל המדגם)

בשמאל ובמרכז (יהודים) ההתנגדות למהלך של הפרטת מערכת החינוך קצת יותר חזקה מאשר בקרב הימין: שמאל ומרכז 56%, ימין 49%.

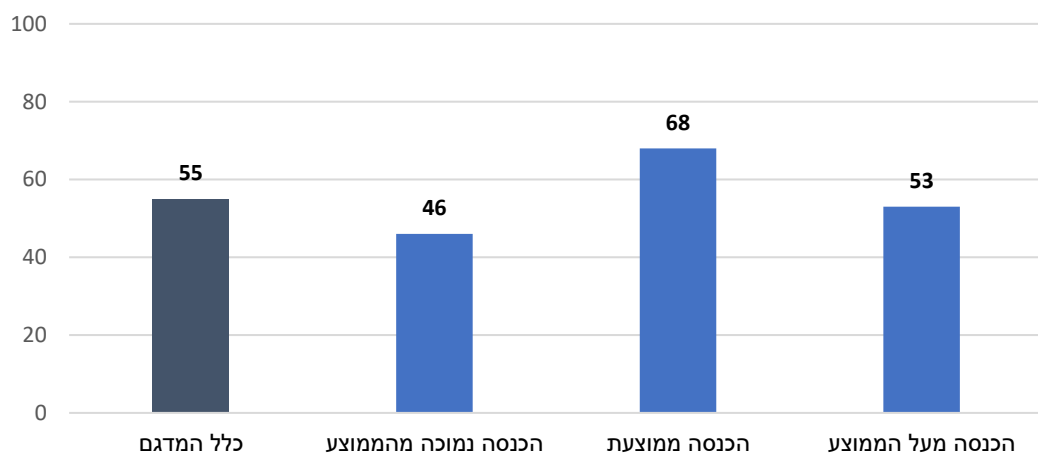
שיפור שכר המורים יביא שיפור איכות?

שאלנו: "האם אתה מאמין או לא מאמין כי הטבת תנאי העבודה והשכר של המורים תביא למערכת החינוך מורים טובים יותר?" כאן מצאנו רוב ברור (70%) של מרואיינים המעריכים כי שכר גבוה יותר יביא למקצוע מורים באיכות גבוהה יותר. פילוח לפי קבוצות משנה שונות לא הצביע על הבדלים של ממש ביניהם אם כי פילוח של מדגם היהודים למשל לפי מחנה פוליטי מצא שרוב בשמאל הרואים קשר בין שכר המורים לאיכות כח ההוראה הוא גבוה יותר (שמאל 88%, מרכז 70%, ימין 69%).

מעבר לשבוע לימוד של 5 ימים?

רבות מדובר על כך שחופשות התלמידים אינן חופפות לימי החופש של הוריהם וכי ימי הלימוד קצרים מדי, מה שמחייב את ההורים למצוא "סידור" לילדים. ובכל זאת, מצאנו רוב במדגם (55%) למי שסבורים כי כפי שכל המשק עבר שבוע עבודה של 5 ימים, יש להעביר גם את מערכת החינוך לשבוע מקוצר כזה. בקרב הערבים התמיכה במעבר כזה גבוהה בהרבה מאשר בקרב היהודים (70% לעומת 52%). שלא במפתיע, מי שהכנסתם נמוכה מהממוצע וייתכן בסבירות גבוהה יחסית שהם עובדים 6 ימים בשבוע, תמכו במהלך כזה פחות ממי שהכנסתם ממוצעת או כמו הממוצע.

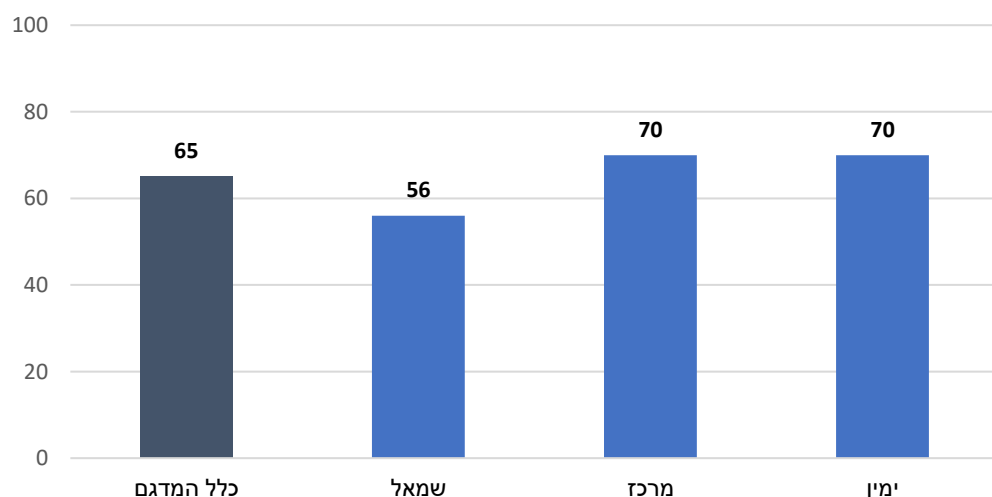
חלק גדול מהמשק הישראלי עבר לפני שנים לשבוע עבודה בן 5 ימים. האם לדעתך יש להעביר גם את מערכת החינוך לשבוע עבודה של 5 ימים? (% , מסכימים, כלל המדגם, ויהודים בפילוח לפי הכנסה)

התניית הסכם עם המורים בהתחייבות ל"שקט תעשייתי"

רוב גדול (65%) מכלל המדגם גם חושבים שיש להתנות את החתימה של המדינה על הסכם עם המורים בהתחייבות שלא להכריז על סכסוך עבודה לפחות ב-5 השנים הבאות כדי לייצב את המערכת ולהשיג שקט תעשייתי. כאן מצאנו הבדל בין המחנות הפוליטיים אם כי בשלושתם יש רוב למחייבים התנייה של חתימה על הסכם בהתחייבות לשקט תעשייתי. השמאל כנראה פחות מתלהבים מכבילת ידי העובדים לאורך זמן.

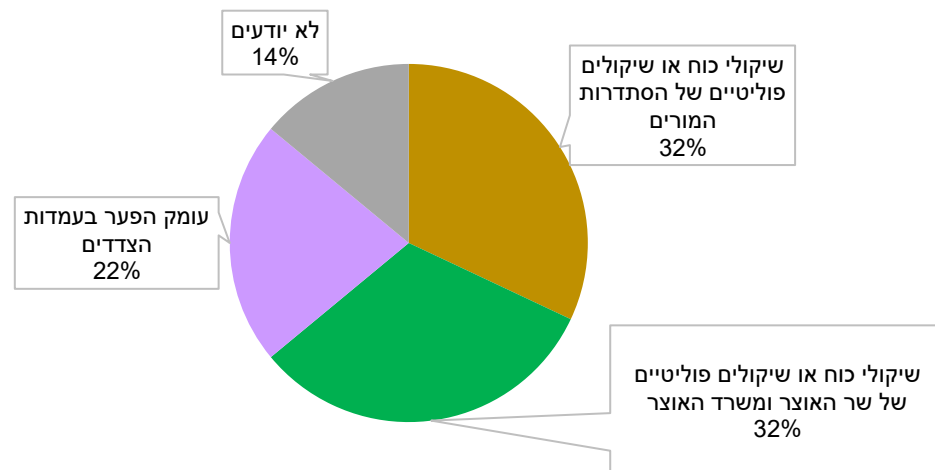
לדעתך, האם יש להתנות את החתימה של המדינה על הסכם עם המורים בהתחייבות שלא להכריז על סכסוך עבודה לפחות ב-5 השנים הבאות כדי לייצב את המערכת ולהשיג 'שקט תעשייתי'? (% , כלל המדגם ומדגם יהודים בפילוח לפי מחנה פוליטי)

מדוע לא הושג הסכם עד כה?

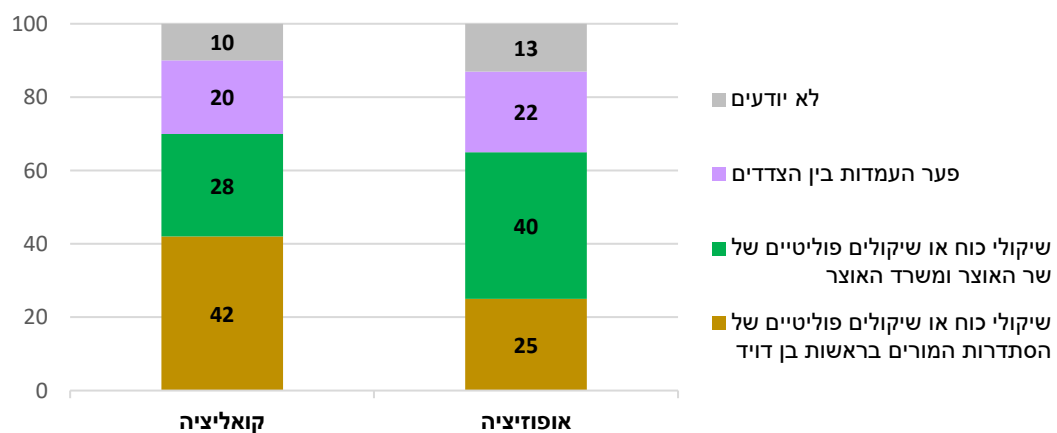
מתברר כי אין בציבור הסכמה על "אשמים" בהתמשכות הסכסוך. שיעור זהה מצביע על שיקולי כוח או שיקולים פוליטיים של הסתדרות המורים בראשות יפה בן דויד ושל שר האוצר ואנשי האוצר כגורמים העיקריים לכך שהסכסוך אינו נפתר (32% בשני המקרים), ואילו כמעט רבע (22%) מצביעים על עומק הפער בעמדות הצדדים כגורם המרכזי.

מה הקושי המרכזי להגיע להסכם בין המדינה למורים? (% , כלל המדגם)

בשאלה זו מצאנו הבדלים של ממש בין מצביעי מפלגות הקואליציה למצביעי המפלגות שהם כיום באופוזיציה: בקרב הראשונים השיעור הגבוה ביותר – 42% מצביעים על שיקולי הכוח או השיקולים הפוליטיים של הסתדרות המורים בראשות בן דויד כגורם העיקרי למבוי הסתם ורק 27% רואים בשר האוצר ובמשרד האוצר את האחראים העיקריים למצב. לעומת זאת, בין מצביעי מפלגות האופוזיציה 40% מצביעים על שיקולי כוח ושיקולים פוליטיים של שר האוצר ומשרד האוצר כגורם המרכזי לסכסוך ורק 25% מאתרים את הגורם למבוי הסתם בשיקולים שכאלה בהסתדרות המורים.

מה הקושי המרכזי להגיע להסכם בין המדינה למורים? (% , כלל המדגם, לפי הצבעה למפלגות הקואליציה או האופוזיציה)

הסקר נערך על-ידי מרכז ויטרבי לחקר דעת קהל והמדיניות במכון הישראלי לדמוקרטיה. בסקר, שנערך באינטרנט ובטלפון (השלמות של קבוצות שאינן מיוצגות כראוי במרשתת) בין התאריכים 21-24/8/2022, רואיינו 602 איש ואשה בשפה העברית ו-152 בשפה הערבית, המהווים מדגם ארצי מייצג של כלל האוכלוסייה הבוגרת בישראל בגילאי 18 ומעלה. טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם $\pm 3.59\%$ ברמת בטחון של 95%. עבודת השדה בוצעה על ידי מכון מדגם. לקובץ הנתונים המלא ראו- <https://dataisrael.idi.org.il>